

Stichting Behoud Zuidertoren

Beleidsplan 2021 - 2023

www.museumzuidertoren.nl

Reddingsweg 1
9166PD Schiermonnikoog
(+31) 654 646 008
info@museumzuidertoren.nl

Inhoud:

1.	Inleiding	3
	1.1 doelstelling	3
	1.2 missie / visie	3
	1.3 strategie	4
2.	Huidige situatie	5
	2.1 activiteiten / gebruik	5
3.	Toekomst	6
	3.1 fasering	6
	3.2 samenwerking	7
	3.3 museum registratie	7
4.	Organisatie	8
	4.1 bestuur	8
	4.2 vrijwilligers	8
	4.3 raad van advies	9
5.	Financien	10
6.	Bijlagen	11
	6.1 statuten	12
	6.2 tekening	16
	6.3 inrichtingsschets	18

1. Inleiding

Van welke kant je Schiermonnikoog ook benadert, de horizon wordt gedomineerd door twee vuurtorens, een rode en een witte. Deze 'tweeling' zijn de iconen van het eiland. Vuurtorens spreken tot de verbeelding. Uniek is het dat er op Schiermonnikoog zich twee identieke vuurtorens bevinden, op geen ander eiland in Nederland vind je dat. Beide zijn gebouwd in de periode 1853-1854. Door verandering van de vaargeulen en afname van de scheepvaart in het Friesche Zeegat werd de witte Zuidertoren overbodig. Het torenlicht werd daarom in 1909 gedoofd.

Sindsdien zijn de wegen van deze tweeling gescheiden en is ieder zijn eigen leven gaan leiden. De felrode Noordertoren laat nog steeds fier zijn licht schijnen over het eiland, Waddenzee en Noordzee.

Na jarenlange leegstand werd in 1950 een drinkwater bassin in de witte Zuidertoren gebouwd door de eigenaar IWGL. In 1992 stoot Waterleiding Friesland de toren af en verkoopt deze aan KPN. Sinds die tijd functioneert de Zuidertoren als 'monumentale, beeldbepalende zendmast'.

Op 15 maart 2018 is de Stichting Behoud Zuidertoren opgericht om de historie en de functie van de Zuidertoren te borgen. De Stichting Behoud Zuidertoren (SBZ) is in 2016 in onderhandeling getreden met KPN om de Zuidertoren in eigendom over te nemen. De eigendomsoverdracht heeft juni 2018 plaatsgevonden.

Dit beleidsplan zet uiteen waar de Stichting Behoud Zuidertoren voor staat, wat zij wil bereiken en hoe zij dit wil bereiken.

1.1 Doelstelling

De Stichting Behoud Zuidertoren stelt zich tot doel de Zuidertoren de witte monumentale vuurtoren te restaureren en te behouden, om de historische, culturele en toeristische functie van de toren te vergroten. Dit door publieke openstelling van de buitenruimte en de toren voor culturele en educatieve activiteiten beschikbaar te stellen.

1.2 Missie / visie

De Stichting Behoud Zuidertoren heeft de ambitie om de Zuidertoren als informatie baken te positioneren op Schiermonnikoog, daarbij meerwaarde te creëren door de verbinding te leggen tussen natuur en cultuur door openstelling, exposities en educatie en de combinatie te leggen met bestaande cultuur historische initiatieven op het eiland Schiermonnikoog.

1.3 Strategie

De Stichting Behoud Zuidertoren zet zich in om de doelstellingen te bereiken door de volgende stappen te nemen:

- Het uitbreiden van de informatievoorziening in en rond de toren;
- Een interactief informatiepaneel plaatsen waar men actief informatie over vuurtorens en boeien kan krijgen van de omringende vaarwegen en eilanden;
- Een samenwerking aangaan met het Noord Nederlands Orkest voor het uitvoeren van solo-concerten in de beneden verdieping van de toren;
- Een samenwerking aangaan met het bestuur van ITGWO om te komen tot een Waddenbreed cultureel evenement in 2023 waarbij de Zuidertoren als beeldmerk op gaat treden;
- In aanloop naar dit festival de toren als beeldmerk laten vertalen door kunstenaars die deze vertaling projecteren op de toren tijdens Nautical Twilight in 2022;
- Een jaarlijks openlucht concert door het Noord Nederlands Orkest op de eerste zondag van september. Voor het eerst op 5 september 2021. Op deze datum staat de 6e Symfonie van Beethoven "De Pastorale" gepland;
- De toren open te stellen voor trouwen en kleinschalige evenementen die een relatie hebben met de Toeristische visie en beleid van Gemeente Schiermonnikoog en de VVV.

2. Huidige situatie

In de afgelopen twee jaren is er al veel bereikt

- buitenzijde toren is opgeknapt en geschilderd, de toegangsweg naar de toren is vernieuwd en er is een tourniquet geplaatst waar bezoekers een bijdrage geven voor het in-stant houden van de toren;
- op basis van het projectplan “Herstel Buitenruimte Witte Vuurtoren - Zuidertoren” (d.d. februari 2017) is de directe omgeving / buitenruimte van de Zuidertoren een kwaliteitsimpuls gegeven, er zijn banken geplaatst en er is een informatieborg geplaatst;
- de KPN apparatuur is uit de toren geplaatst en de eerste twee verdiepingen zijn toegankelijk gemaakt;
- de patrijspoorten op de eerste verdieping zijn voorzien van glas en op de begane grond is ook het raam voorzien van glas.
- de toren is toegankelijk gemaakt voor het publiek;
- de beschikbare wanden zijn voorzien van foto's die de historie van de toren verduidelijken en er is een automaat geplaatst waar de bezoeker het informatieboekje kan aanschaffen.

2.1 Activiteiten / gebruik

De activiteiten in en rond de toren zijn afgelopen periode beperkt gebleven door de Covid-pandemie tot incidenteel onderhoud en reparatie aan de technische installatie van de telecommunicatie kabels en leidingen en zendapparatuur geplaatst door KPN, Broadcast Technology en het Loodswezen Nederland. De buitenruimte is vanaf maart 2020 niet toegankelijk geweest en de toren is afgesloten geweest voor het publiek. Alleen tijdens de zomermaanden is de toren toegankelijk geweest en hebben ca. 2300 mensen de toren bezocht.

Het informatie boekje “Geschiedenis van de Kustverlichting op Schiermonnikoog” is op zondag 21 juni uitgereikt aan de voorzitters van VVV Schiermonnikoog, cultuur historische vereniging 't Heer en Feer en Stichting Behoud Zuidertoren. Dit boekje, geschreven door Bibian van der Vis, is verkrijgbaar in de toren en geeft een goed beeld van de geschiedenis van de toren.

3 Toekomst

Rond de Zuidertoren wordt een Verwonderingspad gecreëerd. Een pad dat zich door het terrein slingert waar kunst en natuur elkaar ontmoeten. Op deze duintop worden een aantal beelden van gerenommeerde kunstenaars uit binnen- en buitenland tentoongesteld. De beelden zijn afkomstig uit o.a. de collecties van Museum de Fundatie, Beelden aan Zee. De beelden hebben één ding gemeen: ze verbinden natuur en cultuur op een geheel eigen wijze. Ingebed in de Schiermonnikogeer atmosfeer en bewaakt door de Witte Zuidertoren.

Het terrein, dat opnieuw is ingericht door Vereniging Natuurmonumenten in samenwerking met de Stichting Zuidertoren, geeft een goed beeld van de flora van het Waddengebied. Het samenbrengen van de verschillende vegetaties en de beelden maakt dat de bezoeker een beeld krijgt voorgeschoteld wat uitdaagt om verder te kijken dan normaal. De verwondering tegemoet.

De toegang van de vuurtoren via de eikenhouten deur met glaspanelen heeft een onverwachte verfijning. De sluitsteen boven de toegangsdeur vertelt de feitelijke geschiedenis. De tekst luidt: "Tijdens de regering van Willem III, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, enz; enz; enz; is deze lichttoren gebouwd en voor een stilstaand licht ingericht onder het bestuur van den schout bij nacht I. Enslie minister van marine MDCCCLIII".

Binnen de vuurtoren wordt in samenwerking met de Cultuurhistorische Vereniging Heer en Feer de permanente expositie uitgebreid met een aanvulling op de expositie in het Maritiem Museum aan de Reeweg (oude Zeevaartschool) over de diversiteit van de Schiermonnikogeer Maritieme historie en in het bijzonder de Zuidertoren en de verschillende functies die de toren over de jaren heeft gehad.

Via de gietijzeren en gesmede trap komt men op de eerste verdieping: hier krijgt de verwondering verder inhoud door de wisselexpositie van hedendaagse werken van kunstenaars die de mens als grootste verwondering zien. De kunstenaars, zorgvuldig geselecteerd door het bestuur van de Stichting BZ, dagen de bezoeker uit.

3.1 Fasering

De tijdsplanning om te komen tot realisering van de doelstelling is als volgt:

- juni 2021 presentatie van de uitgewerkte plannen aan Vrienden van de Zuidertoren;
- september 2021: eerste Toren Concert, uitvoering van "De Pastorale" door het NNO;
- winter 2021-2022; opknappen buitenruimte, aanleggen verwonder-route;
- voorjaar 2022; visueel project; de Zuidertoren in Nautical Twilight;
- september 2022; tweede Toren concert; "De Nieuwe Wereld" van Dvorak door het NNO
- winter 2022-2023: buitenruimte inrichten met beelden expositie
- september 2023: eerste Toren Festival; breed cultureel drie daags cross-over festival

3.2 Samenwerking

De Stichting Behoud Zuidertoren werkt samen met cultuur historische en museale instellingen op de Waddeneilanden en aan de wal. Op Schiermonnikoog wordt samenwerking gezocht met cultuur historische vereniging 'T Heer en Feer. De Stichting Amelander Musea exploiteert de vuurtoren van Ameland en heeft binnen haar geledingen cultuur historische vereniging De Oude Pôlle en museum Sorgdrager. Vanuit deze stichting zijn er banden met de Stichting Behoud Zuidertoren. Ook met de Stichting Texels Museum (exploiteert de vuurtoren van Texel) wordt samenwerking gezocht.

Samen met VVV Schiermonnikoog zal optimale bekendheid nagestreefd worden , zodat alle bezoekers van Schiermonnikoog een van de meest prominente beeldmerken van Schiermonnikoog weten te vinden en kunnen bezoeken.

Ook Wagenborg Passagiersdiensten heeft toegezegd samen te willen werken en haar kanalen ter beschikking te stellen voor promotie van de Zuidertoren.

3.3 Museumregistratie

Er zal in de komende periode aansluiting gezocht worden met het Museumregister. Het museum register is een register van museale instellingen die aantoonbaar voldoen aan criteria voor een kwalitatief hoogwaardige invulling van de functies van een museum. Deze criteria zijn samengevat in de Museumnorm. Het beheer van het Museumregister wordt uitgevoerd door de onafhankelijke stichting Museumregister Nederland. Het doel van museumregistratie is het zichtbaar maken, bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de Nederlandse musea ten behoeve van het verantwoord beheer van het museale erfgoed in Nederland.

De Stichting Behoud Zuidertoren wil hier aan voldoen en een audit aanvragen in 2022.

4 Organisatie

De Stichting Behoud Zuidertoren streeft er naar een transparante en doeltreffende organisatie op te zetten om de doelstellingen te verwezenlijken. De slagkracht komt uit duidelijke plannen, strakke lijnen en een gedegen tijdsplanning. De vrijwilligers betrokken bij de organisatie hebben een duidelijke band met de primaire doelstellingen van de stichting en hebben zicht op de strategie en organisatiestructuur. Ook de betrokken stakeholders als Provinsje Fryslân, 'T Heer en Feer en VVV, zijn betrokken bij de totstandkoming van de stichting en wijze van inhoud geven aan de doelen.

4.1 Bestuur

Het bestuur van de Stichting Behoud Zuidertoren wordt gevormd door drie personen (zie bijlage 1). Het bestuur bewaakt de doelstellingen voert het projectplan uit, geeft verantwoording af aan de subsidieverleners en maakt lange en korte termijn plannen om de instandhouding te borgen. Het bestuur onderhoudt contacten met externen, zoals de overheid en gelinieerde instanties en organisaties. het bestuur houdt de recente ontwikkelingen in de kunstwereld bij.

4.2 Vrijwilligers

De Stichting Behoud Zuidertoren wordt aangestuurd door een aan te stellen directeur. De directeur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. De directeur van SBZ plant, leidt en coördineert alle activiteiten rond de Zuidertoren. Hij/zij is verantwoordelijk voor alle dienstverlening; zoals goede en schone faciliteiten, een afwisselend aanbod van kunst en het creëren van publiciteit. De directeur geeft leiding aan en houdt toezicht op de vrijwilligers en zorgt voor opleiding en sturing. Hij/zij zorgt voor het onderhoud van het gebouw, werft sponsors of fondsen, beheert de boekhouding, denkt mee over het kunstaanbod en bepaalt de marketingstrategie. Maar bovenal is hij/zij voorwaardenscheppend voor de vrijwilligers die dit beeldmerk van Schiermonnikoog toegankelijk willen maken voor de bewoners en bezoekers van het eiland. Het verhaal willen vertellen en naast de cultuur historische aspecten met name ook de culturele vertaling willen laten zien.

De organisatie van de SBZ is verantwoordelijk voor de exploitatie van de toren. Het geheel bestaat uit een vaste kern van vrijwilligers. De vrijwilligers zijn naast hun individueel gebonden taken tijdens de openingsuren en andere publieksactiviteiten aanwezig. Vrijwilligers zijn voor de SBZ van vitaal belang. Zonder vrijwilligers kan de toren niet open worden gesteld, kunnen bezoekers niet terecht, is het niet mogelijk om bijzondere activiteiten te organiseren, blijven kinderen verstoken van educatie, zijn er onvoldoende rondleidingen, etc. De taken die vrijwilligers op zich nemen zijn talrijk.

4.3 Raad van advies

De raad van advies gaat het bestuur en de directie adviseren inzake het meerjarig beleidsplan, het tentoonstellingsbeleid en sponsoring van tentoonstellingen. Bij de samenstelling is rekening gehouden met een zo groot mogelijke spreiding zowel in cultureel opzicht als in deskundigheid.

De Raad van Advies voorziet vier leden: De heer Marcel Mandos, artistiek leider / programmeur Noord Nederlands Orkest, De heer Georges Mutsaerts, festival directeur Wonderfeel en Internationaal Kamermuziekfestival Schiermonnikoog, Mevrouw Hester Alberdingk Thijm, directeur Akzo Nobel Art Foundation en Mevrouw Sasha Bronwasser, schrijver, kunsthistoricus en curator.

De Stichting Behoud Zuidertoren heeft ambitieuze plannen voor de toekomst. De raad van advies heeft de uitdaging het bestuur te ondersteunen om het aanbod in en rond de Zuidertoren verder te brengen en het nu al aantrekkelijke programma en de inhoud bereikbaar te maken voor een brede groep mensen, aansluitend bij nieuwe trends en ontwikkelingen uit de samenleving.

Alleen de Zuidertoren in stands houden en openstellen is niet genoeg.

5. Financien

De benodigde financiën voor het verkrijgen van de Zuidertoren inclusief omliggende gronden (perceel nrs 140 en 747) zijn verkregen middels een hypothecaire lening. Deze lening is vertrekt voor een periode van 10 jaar. Op basis van een begroting, samengesteld door het bestuur middels verkregen informatie van de verkoper en aangevraagde offertes is er financiering aangevraagd bij Rabobank Damwoude.

Subsidiëring en financiële ondersteuning wordt gerealiseerd via de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed (instandhoudingssubsidie), de Provinsje Fryslân (Iepen Mienskipsfûns) en wordt bij diverse fondsen aangevraagd.

Hiernaast is er een mogelijkheid voor de gemeenschap een participatie te verkrijgen als Vriend van de Zuidertoren.

Het terrein en de toren wordt opengesteld voor het publiek tegen een toegangsprijs van 5€. Deze toegangsprijs en een bijdrage aan de instandhouding van dit monument.

De inkomsten worden gebruikt voor de volgende zaken:

- dekking instandhouding (onderhoud);
- aankoop kunstwerken collectie beheer;
- organisatie van exposities;
- informatie panelen en informatiemiddelen;
- verzekeringen en belastingen;
- energie- en bedrijfskosten.

De Stichting Behoud Zuidertoren maakt een jaarverslag en een jaarrekening met akkoordverklaring conform de statuten. De Stichting Behoud Zuidertoren past de Governance Code Cultuur toe.

6. Bijlagen

Stichting Behoud Zuidertoren

2020

BALANS

ACTIVA

Immateriële vaste activa	€ 0
Materiële vaste activa	€ 263.947
Financiële vaste activa	€ 0
	<hr/>
	€ 263.947
Voorraden	€ 0
Vorderingen en overlopende activa	€ 811
Effecten	€ 0
Liquide middelen	€ 3.456
	<hr/>
	€ 4.267
	<hr/>
	€ 268.214

PASSIVA

Continuïteitsreserve	
Bestemmingsreserve	
Herwaarderingsreserve	
Overige reserves	-€ 29.169
	<hr/>
	-€ 29.169
Bestemmingsfondsen	
Voorzieningen	
Langlopende schulden	€ 281.135
Kortlopende schulden	€ 16.248
	<hr/>
	€ 297.383
	<hr/>
	€ 268.214

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten (omzet)	€ 13.109
Subsidies van overheden	€ 8.000
Subsidies van andere instellingen zonder winststreven	€ 0
Overige subsidies	€ 0
	<hr/>
Baten subsidies	€ 21.109
Baten sponsorbijdrage	€ 350
Giften en donaties van particulieren	€ 1.426
Nalatenschappen	€ 0
Bijdragen van loterijinstellingen	€ 0
Overige giften	€ 0
	<hr/>
Giften	€ 1.776
Financiële baten	€ 0
Overige baten	€ 0
	<hr/>
	€ 0
Totaal som van de baten	€ 22.885

LASTEN

Inkoopwaarde van geleverde producten	€ 0
Verstrekte subsidies & giften	€ 0
Aankopen en verwervingen	€ 0
Communicatiekosten	€ 2.759
Personeelskosten	€ 0
Huisvestingskosten	€ 1.767
Afschrijvingen	€ 5.975
Financiële lasten	€ 20.035
Overige lasten	€ 4.523
	<hr/>
Som van de lasten	€ 35.059
Saldo van baten en lasten	-€ 12.174

Stichting Behoud Zuidertoren

2019

BALANS

ACTIVA		PASSIVA	
Immateriële vaste activa	€ 0	Continuïteitsreserve	
Materiële vaste activa	€ 265.031	Bestemmingsreserve	
Financiële vaste activa	€ 0	Herwaarderingsreserve	
		Overige reserves	-€ 16.995
	<u>€ 265.031</u>		<u>-€ 16.995</u>
Vorraden	€ 0	Bestemmingsfondsen	
Vorderingen en overlopende activa	€ 17.056	Vorzieningen	
Effecten	€ 0	Langlopende schulden	€ 286.139
Liquide middelen	€ 3.723	Kortlopende schulden	€ 16.666
	<u>€ 20.779</u>		<u>€ 302.805</u>
	<u>€ 285.810</u>		<u>€ 285.810</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten (omzet)	€ 12.933
Subsidies van overheden	€ 0
Subsidies van andere instellingen zonder winststreven	€ 0
Overige subsidies	€ 0
Baten subsidies	<u>€ 12.933</u>
Baten sponsorbijdrage	€ 750
Giften en donaties van particulieren	€ 20
Nalatenschappen	€ 0
Bijdragen van loterijinstellingen	€ 0
Overige giften	€ 0
Giften	<u>€ 770</u>
Financiële baten	
Overige baten	€ 0
	<u>€ 0</u>
Totaal som van de baten	<u>€ 13.703</u>

LASTEN

Inkoopwaarde van geleverde producten	€ 0
Verstrekke subsidies & giften	€ 0
Aankopen en verwervingen	€ 0
Communicatiekosten	€ 1.339
Personeelskosten	€ 0
Huisvestingskosten	€ 0
Afschrijvingen	€ 4.497
Financiële lasten	€ 19.424
Overige lasten	€ 2.356
Som van de lasten	<u>€ 27.616</u>
Saldo van baten en lasten	<u>-€ 13.913</u>

Stichting Behoud Zuidertoren

2018

BALANS

ACTIVA		PASSIVA	
Immateriële vaste activa	€ 0	Continuïteitsreserve	
Materiële vaste activa	€ 185.616	Bestemmingsreserve	
Financiële vaste activa	€ 0	Herwaarderingsreserve	
		Overige reserves	-€ 3.082
	<u>€ 185.616</u>		<u>-€ 3.082</u>
Vorraden	€ 0		
Vorderingen en overlopende activa	€ 491	Bestemmingsfondsen	
Effecten	€ 0	Voorzieningen	
Liquide middelen	€ 476	Langlopende schulden	€ 187.807
	<u>€ 967</u>	Kortlopende schulden	<u>€ 1.858</u>
			€ 189.665
	<u>€ 186.583</u>		<u>€ 186.583</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten (omzet)	€ 0
Subsidies van overheden	€ 0
Subsidies van andere instellingen zonder winststreven	€ 0
Overige subsidies	€ 0
Baten subsidies	<u>€ 0</u>
Baten sponsorbijdrage	€ 0
Giften en donaties van particulieren	€ 0
Nalatenschappen	€ 0
Bijdragen van loterijinstellingen	€ 0
Overige giften	€ 2.450
Giften	<u>€ 2.450</u>
Financiële baten	
Overige baten	
	<u>€ 0</u>
Totaal som van de baten	<u>€ 2.450</u>

LASTEN

Inkoopwaarde van geleverde producten	€ 0
Verstrekte subsidies & giften	€ 0
Aankopen en verwervingen	€ 0
Communicatiekosten	€ 375
Personeelskosten	€ 0
Huisvestingskosten	€ 0
Afschrijvingen	€ 2.191
Financiële lasten	€ 2.119
Overige lasten	€ 847
Som van de lasten	<u>€ 5.532</u>
Saldo van baten en lasten	<u>-€ 3.082</u>